

Handläggare
Helena Götherfors (Mk)
Miljökontoret
Miljöchef
Helena.Gotherfors@sodertalje.se

Mottagare
Miljönämnden

Remiss – Översyn av systemet för prövning och tillsyn som sker enligt miljöbalken, M2020/02050

Kontorets förslag till nämnden

Miljönämnden antar kontorets tjänsteskrivelse daterad 2022-08-31 som sitt eget yttrande.

Sammanfattning av ärendet

Regeringskansliet har skickat en remiss gällande översyn av avgiftssystemet för prövning och tillsyn som sker enligt miljöbalken. Underlaget består dels av Statskontorets rapport 2020:3 dels en skrivelse från Naturvårdsverket där de analyserar och vidareutvecklar de förslag som Statskontoret tagit fram. Syftet är att göra förändringar i Förordning (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken för att avgiftssystemet ska följa principerna om att förorenaren betalar, full kostnadstäckning ska uppnås, avgifterna ska motsvara en tydlig motprestation och att de ska vara lättbegripliga och förutsebara. Dessutom bör avgifterna följa kostnadsutvecklingen över tid. I uppdraget ingår inte att lämna förslag om kommunernas avgifter för tillsyn enligt miljöbalken utan uppdraget handlar enbart om statens avgiftsuttag.

Miljökontoret föreslår att miljönämnden antar kontorets tjänsteskrivelse som sitt eget yttrande.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2022-08-31

Översyn av avgiftssystemet för prövning och tillsyn som sker enligt miljöbalken. Rapport 2020:3, Statskontoret

Uppdrag att se över systemet för avgifter för sådan prövning och tillsyn som sker enligt miljöbalken, Naturvårdsverket

Missiv

Ärendefördjupning och miljökontorets synpunkter

Miljökontoret lämnar enbart synpunkter på de delar som omfattar tillsyn och prövning av miljöfarliga verksamheter.

Årliga avgifter för tillsyn och prövning

I dagsläget tar Länsstyrelsen ut en sammanslagen årlig avgift för tillsyn och prövning för verksamheter med olika branschkode. I taxeförordningen finns en avgift (L) som avser hela beloppet för tillsyn och prövning och en avgift (K) som ska betalas för prövning om kommunen har tagit över tillsynen. Det innebär att verksamheter årligen betalar för prövning trots att ingen prövning genomförs. I de fall kommunen tar över tillsynsansvaret för tillståndspliktiga verksamheter så fortsätter verksamheten att betala för prövning till Länsstyrelsen och kommunen tar ut avgift för tillsynen.

Naturvårdsverket föreslår att en engångsavgift införs för prövning av nya verksamheter, som ska ersätta dagens årliga avgifter för prövning. I förslaget ingår även att införa tilläggsavgift för prövning av uppskjutna villkor i mål och ärenden samt en avgift vid omprövning av tillstånd.

Miljökontoret anser att Naturvårdsverkets förslag är bra och håller med om att det uppfyller de allmänna principerna om avgiftsuttag på ett bättre sätt och att det blir en tydligare koppling till prövningen för verksamheter. Även för kommunerna skulle den principen underlätta, då det kan vara svårt att förklara varför en verksamhet ska betala årliga avgifter både till Länsstyrelsen och till kommunen. Många verksamheter har bara sitt grundtillstånd och genomför aldrig någon ansökan om till exempel ändringstillstånd. Då blir logiken med dubbla avgifter svår att förklara.

Att ha engångsavgifter för prövning gör avgiftssystemet mer likt kommunernas avgiftsuttag för t ex olika typer av anmälnings- och tillståndsärenden.

Avgiftsnivåer

När det gäller föreslagna avgiftsnivåer för tillsyn så anger Naturvårdsverket att det varit svårt att få fram underlag specifikt för tillsynen. Naturvårdsverket har bland annat frågat länsstyrelserna om den typiska omfattningen av tillsynen för olika verksamheter. Länsstyrelserna har angett ett spann av omfattning av den tillsyn som bedrivs. Naturvårdsverket har dragit slutsatser om den lägsta respektive den högsta så kallade "normtiden", dvs en genomsnittlig motprestation från tillsynsmyndigheterna till avgiftskollektivet.

Miljökontoret anser att tillsynen ska baseras på behov av tillsyn och inte på vad som faktiskt har genomförts. Om tillräckliga resurser inte finns eller om planeringen är bristfällig så utförs mindre tillsyn. Uppgifter om den tillsyn som bedrivs kan därför inte ligga till grund för tillsynsbehovet.

Naturvårdsverket anger i sin skrivelse att *"tillsynsavgiften avser inte enbart arbete som utförs i samband med tillsynsbesök på plats utan också annat arbete avseende regelefterlevnad som t ex nedlagt arbete för granskning av miljörapporter, kontrollprogram och andra underlag, att begära in uppgifter, att bedöma om villkoren är tillräckliga, administration och att ge information och råd samt att handlägga klagomåls- och anmälningsärenden som rör verksamheten"*. Därtill kommer restid.

De verksamheter som hamnar i lägsta avgiftsklassen för tillsyn ska ha 8 timmar tillsyn per år. Alla dessa verksamheter har bland annat redovisning av årlig miljörapport som ska granskas och besvaras. Tillsammans med övriga uppgifter ovan så är det svårt att förstå när tillsyn kan genomföras på plats inom det antal timmar som är normtid, dvs 8 timmar.

Grunden borde vara att Naturvårdsverket talar om för tillsynsmyndigheterna vilket totalt tillsynsbehov som finns inom respektive verksamhetskod och med vilket tillsynsintervall som fysiska platsbesök ska genomföras. Miljökontoret anser att fysiska tillsynsbesök är viktiga för att bilda sig en uppfattning om det som står i miljörapporten stämmer med verkligheten, för att se förändringar och miljöpåverkan i verksamheten och för att ha en bra dialog.

Timavgifter vid extraordinär tillsyn

Naturvårdsverket föreslår att extra timavgifter ska kunna debiteras för tillsyn som föranleds av t ex villkorsöverträdelser eller om föreläggande eller förbud inte efterlevs. Miljökontoret anser att det är ett bra förslag och håller med om att det kan vara incitament till att förbättra egenkontrollen samtidigt som taxan blir med lika kommunernas taxor.

Avgiftssystemet innebär olika förutsättningar

Miljötillsynsutredningen konstaterade att det nuvarande avgiftssystemet ger olika förutsättningar för länsstyrelsen respektive kommunerna att utföra tillsyn. Samtidigt har Naturvårdsverket konstaterat att länsstyrelserna inte har tillräckliga resurser att bedriva nödvändig tillsyn.

Miljökontoret håller med Naturvårdsverket om att det snabbaste sättet för att skapa kostnadstäckning är

att låta länsstyrelserna disponera sina intäkter från tillsyn och prövning. Det skulle sannolikt bli ett incitament till att utöka tillsynen och samtidigt skapa mer miljönytta och konkurrensneutralitet. Det skulle även göra avgiftssystemet mer lika de kommunala avgifterna.

Om länsstyrelserna har brist på resurser för tillsynen så påverkar det även de kommunala tillsynsmyndigheterna när det gäller möjlighet att få bra tillsynsvägledning.

Samberedning

Ärendet har inte samberetts.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Beslutet ger inga ekonomiska konsekvenser.

Helena Götherfors Westman

Kontorschef

Beslutet skickas till

Miljödepartementet

e-post: m.remissvar@regeringskansliet.se

kopia till m.me@regeringskansliet.se.

Ange diarienummer M2020/02050 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument